

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **J. D.**, zastoupeného JUDr. Libuší Svobodovou, advokátkou se sídlem Nad Štolou 18, Praha 7, proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2002, č. j. MHMP 16664/2002, RO 7/2002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2006, č. j. 11 Ca 165/2005 - 169,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2006, č. j. 11 Ca 165/2005 - 169, **se zrušuje.**
- II.** Žaloba **se odmítá.**
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV.** Odměna advokátky JUDr. Libuše Svobodové **se určuje** částkou 4135 Kč, která byla vyplacena z účtu Městského soudu v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku městského soudu, kterým soud zamítl jeho žalobu proti označenému rozhodnutí žalovaného. Jím žalovaný podle § 60 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, zamítl žalobcovo odvolání jako opožděné.

O podané žalobě rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 3. 2003, č. j. 28 Ca 658/2002 - 27, kterým ji odmítl jako opožděně podanou. Ke kasační stížnosti žalobce však Nejvyšší správní soud uvedené usnesení rozsudkem ze dne 30. 3. 2005, č. j. 1 As 13/2004 - 94, zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Ten měl tedy přezkoumat žalobou napadené rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání pro opožděnost.

Městský soud v odůvodnění rozsudku zrekapituloval velmi podrobně průběh celého řízení, uvedl, že žalobce neuplatnil v žalobě žádný žalobní bod, který by mířil do výroku rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl odvolání pro opožděnost. Zástupkyně žalobce sice námitky týkající se doručení rozhodnutí vznesla, učinila tak však až při jednání, dávno po uplynutí lhůty pro uplatnění žalobních bodů. Soud se proto nemohl zabývat těmito námitkami pro jejich opožděnost, žalobce sám žádné námitky mířící do výroku napadeného rozhodnutí nevznesl. Veškeré žalobcovy námitky směřovaly toliko do meritorní podstaty věci, týkající se jeho návrhu na zrušení trvalého pobytu osobám, které se žalobcem sdílely adresu pobytu. Soud z uvedených důvodů (pro absenci relevantních žalobních bodů) žalobu zamítl. Nad rámec pak zmínil charakter rozhodnutí o hlášení občana k trvalému pobytu a dospěl k závěru, že toto hlášení má pouze evidenční charakter a proto se nemůže jednat o úkony správních orgánů, jimiž jsou založena, měněna či odnímána veřejná subjektivní práva. Uzavřel, že takové rozhodnutí je proto vyloučeno ze soudního přezkoumání.

Žalobce napadl rozsudek soudu formálně obsáhlou kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a domáhal se jeho zrušení. Poukázal na to, že soud nesprávně posoudil otázku přípustnosti žaloby. Má zato, že soudem přezkoumávané předmětné rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. a není proto ze soudního přezkumu vyloučeno. Důvody pro toto své přesvědčení spatřuje žalobce v zásahu do svého práva klidného užívání obydlí. Není možné, aby bylo další osobě uděleno právo trvalého pobytu v nemovitosti žalobce, a to bez jeho souhlasu.

Otázku včasnosti podání odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně označil za druhotnou, vyjádřil přesvědčení, že ji již dříve vyřešil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 13/2004 - 94, když zrušil usnesení soudu, kterým byla žaloba pro opožděnost odmítnuta a přikázal soudu v řízení pokračovat. Podle žalobce se měl soud zabývat meritem věci, měl se zabývat právem žalobce na zrušení trvalého pobytu panu L. To vše rovněž proto, že se danou věcí zabýval žalovaný v napadeném rozhodnutí. Ten totiž současně se zamítnutím odvolání pro opožděnost přezkoumával důvody pro obnovu řízení, popřípadě zda není důvod pro změnu či zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení a nesprávně dospěl k závěru, že tomu tak není. Ze všech těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný důvodnost kasační stížnosti popřel, ztotožnil se se závěry obsaženými v rozsudku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu a věc posoudil následujícím způsobem.

V dané věci považuje Nejvyšší správní soud za zásadní nejprve zdůraznit, že žalobou napadeným rozhodnutím je rozhodnutí o zamítnutí odvolání pro opožděnost, vydané ve shodě s § 60 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (účinného do 31. 12. 2005).

Podle něho byl odvolací orgán povinen přezkoumat i opožděné nebo nepřípustné odvolání z toho hlediska, zda neodůvodňuje obnovu řízení anebo změnu nebo zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení; jinak odvolání zamítne.

Žalobce v žalobě, ani v kasační stížnosti neoznačil relevantním způsobem předmětem sporu otázku včasnosti podaného odvolání, dokonce uvedl, že tuto problematiku považuje až za druhotnou, opakovaně však mířil do merita věci, tedy do (dle jeho názoru) povinnosti správního orgánu zrušit O. L. údaj o místě trvalého pobytu na adrese N. 213/7, P.

Znamená to, že nebrojil proti výroku rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání pro opožděnost; jen opožděnost podání však byla (*a mohla být*) předmětem rozhodnutí žalovaného.

Protože při postupu podle § 60 zákona č. 71/1967 Sb. je odvolací orgán povinen zkoumat i další parametry, odůvodňující užití mimořádných opravných prostředků, pak je na místě nejprve zodpovědět, zda výsledky tohoto zkoumání mají být vtěleny do předmětného rozhodnutí, přesněji řečeno do jeho výroku. Pokud ano, pak žalobcovy námitky, týkající se meritorního posouzení odůvodněnosti rozhodnutí o trvalém pobytu O. L. na uvedené adrese měl skutečně žalovaný zkoumat, byť jen z úhlu důvodů pro užití některého z mimořádných opravných prostředků a poté výsledek úvah vtělit do výroku rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud tak byl povinen nejprve hledat odpověď na otázku, zda povinnost odvolacího orgánu přezkoumat opožděné či nepřipustné podání z hlediska důvodů pro obnovu řízení či odůvodněnosti změny nebo zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení, v sobě zahrnuje též jeho povinnost vydat současně rozhodnutí o nalezení (avšak i nenalezení), důvodů pro užití těchto mimořádných opravných prostředků. Kdyby tomu tak bylo, pak výrok žalobou napadeného rozhodnutí by nebyl v souladu s označeným ustanovením správního řádu; neobsahoval totiž část, která by odůvodněnost obnovy řízení či odůvodněnosti změny nebo zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení osvědčila, či popřela. Ve výroku napadeného rozhodnutí bylo totiž pouze zamítnuto podání pro opožděnost, aniž by z něho bylo zřetelné, zda byly nalezeny (či nalézány) důvody pro řízení o uvedených mimořádných prostředcích.

V této části Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 4. 8. 2006, sp. zn. 8 As 1/2005 (www.nssoud.cz), kde se k této otázce výslovně věnoval. Uzavřel, že v takových případech je vždy „...*nejprve potřeba postavit najisto, že odvolání je skutečně opožděné nebo nepřipustné, tj. ukončit odvolací řízení rozhodnutím o zamítnutí odvolání. Toto rozhodnutí by rovněž mělo nabýt právní moci, neboť teprve právní moc je zárukou nezměnitelnosti (řádnými opravnými prostředky) a závaznosti rozhodnutí. Před právní mocí by sice mohl být tzv. shledán důvod obnovy řízení či přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení, avšak pouze předběžně. Po provedených úvahách lze uzavřít, že zkoumání odvolání z hlediska toho, zda neodůvodňuje obnovu řízení anebo změnu nebo zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení, následuje až poté, co odvolací orgán odvolání zamítne.*“

Pro úplnost lze dodat, že závěry, k nimž se Nejvyšší správní soud právě dobral, jsou totožné s novou právní úpravou založenou zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád (srov. § 92 odst. 1 tohoto zákona).

Tento názor lze též nalézt např. v publikacích: Mikule, Kopecký, Staša: Stavební právo, Správní řízení ve věcech stavebních, 1997; Vopálka, Šimůnková, Šolín, Správní řád, komentář, 2. vydání, C. H. Beck, 2003.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že předmětem žalobou napadeného rozhodnutí bylo toliko konstatování opožděnosti podání a tedy jeho zamítnutí. Žalobní námitky

tak mohly účinně směřovat jen do výroku rozhodnutí, tedy tvrzením včasnosti podání. O ničem jiném totiž žalovaný nerozhodoval.

Stejným rozsahem se pak mohl zabývat i soud, to ovšem jen za předpokladu, že by žalobce svými žalobními námitkami, povinnost takového přezkoumání založil. Pokud však žalobce mířil toliko do skutkových důvodů, pro které měl být zrušen údaj o trvalém pobytu O. L., tedy do důvodů, jimiž se, ve světle shora uvedeného, správní orgán v napadeném rozhodnutí nezabýval (respektive je uvedl nad rámec, neboť rozhodoval jen o opožděnosti podání), pak se nejednalo o skutkové důvody ve smyslu požadavků kladených na žalobní body jako povinnou náležitost žaloby v ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Správní orgán však žalobcovo podání (odvolání) neposuzoval meritorně; pouze jej zamítl pro opožděnost podle § 60 správního řádu tehdy účinného. Je-li žalobou napadáno rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí odvolání pro opožděnost, žalobní body takové žaloby (jež by zakládaly možnost soudu žalobu projednat a posoudit její důvodnost) by proto musely obsahovat skutkové a právní důvody, pro které žalobce považuje výrok o zamítnutí odvolání podle § 60 zákona č. 71/1967 Sb. za nezákonný. Žaloba neobsahovala žádný žalobní bod, jímž by po skutkové nebo právní stránce byla zpochybněna zákonnost rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí odvolání pro opožděnost, proto měl městský soud žalobu odmítnout (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 18. 3. 2004, sp. zn. 1 Azs 13/2004, www.nssoud.cz). To ovšem až poté, co by si vyřešil otázku obsahu výroku napadeného rozhodnutí

Nejvyšší správní soud upozorňuje, že městský soud nesprávně zmínil (byť obiter dictum) i povahu rozhodnutí o místu trvalého pobytu.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, na jehož usnesení ze dne 6. února 2007, č. j. 2 As 64/2005 – 108, publ. pod č. 1259/2007 Sb. NSS se odkazuje, dospěl k závěru, že právo na zvolení místa trvalého pobytu podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) je veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení rozhodnutím správního orgánu se může občan dovolat ochrany postupem podle § 65 a násl. s. ř. s. před správním soudem. Nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky.

Nejvyšší správní soud proto shledal, že městský soud pochybil, pokud o žalobě věcně rozhodoval a žalobními námitkami se meritorně zabýval (žalobu zamítl), ač bylo namíste návrh pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení odmítnout [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], neboť dospěl k závěru, že po marném uplynutí lhůty k podání žaloby se absentující relevantní (k věci se vztahující) žalobní body stávají neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení.

Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud současně se zrušením nesprávného rozsudku městského soudu sám podanou žalobu odmítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

Na tomto místě soud považuje za vhodné připomenout, že žalobce má možnost obrátit se opakovaně k příslušnému správnímu orgánu s návrhem na zrušení údaje o místu trvalého pobytu osob ve shodě s § 12 zákona o evidenci obyvatel.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Protože Nejvyšší správní soud rozhodl současně se zrušením rozsudku městského soudu i o odmítnutí žaloby,

rozhodl rovněž o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Žalobci byla ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.).

Advokátka JUDr. Libuše Svobodová byla žalobci ustanovována pro různé fáze řízení, a to usneseními městského soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 28 Ca 658/2002 - 49, ze dne 9. 3. 2006, č. j. 11 Ca 165/2005 - 125, a ze dne 20. 12. 2006, č. j. 11 Ca 165/2005 - 194.

Odměna za zastupování žalobce v řízení o původní kasační stížnosti (proti usnesení městského soudu ze dne 10. 3. 2003, č. j. 28 Ca 658/2002 - 27), vedeném u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 As 13/2004, byla dotčené advokátce stanovena usnesením městského soudu ze dne 25. 10. 2005, č. j. 11 Ca 165/2005 - 103, ve výši 3837 Kč. Tato částka byla na základě uvedeného usnesení vyplacena z účtu Městského soudu v Praze dne 8. 1. 2006.

Jak je zřejmé ze soudního spisu, ustanovená advokátka již v této fázi řízení získala dostatečné poznatky o dané věci, ostatně, vedle jiných úkonů právní služby, jí byla uvedeným usnesením přiznána příslušná odměna také za převzetí a přípravu zastoupení žalobce. Z toho nutno dovodit, že z hlediska dalších fází řízení, pro něž byla uvedená advokátka opakovaně ustanovována zástupkyní žalobce, nelze hovořit o nutnosti seznámit se s danou věcí (příprava zastoupení) a logicky je vyloučena taktéž možnost konání první porady s klientem (ustanovená advokátka ostatně ani v rámci svého sdělení o provedených úkonech právní služby, učiněném při jednání soudu dne 7. 9. 2006, ani později netvrdila, že by se tato porada uskutečnila; za převzetí a přípravu věci pak odměnu nepožadovala). Z těchto důvodů soud v dalších fázích řízení ustanovené advokátce nepřiznal odměnu za úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, spočívající v první poradě s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení.

Výše odměny za zastupování žalobce v následném řízení o žalobě, vedeném městským soudem pod sp. zn. 11 Ca 165/2005, tak byla stanovena za jeden úkon právní služby spočívající v další poradě s klientem přesahující jednu hodinu, proběhlé ještě v srpnu 2006, a náhrady hotových výdajů, a to podle advokátního tarifu, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (jak plyne z čl. II. vyhlášky č. 276/2006 Sb.), tedy ve výši 1x 1000 Kč a 1x 75 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. c), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 1075 Kč. Za další úkon právní služby spočívající v účasti na jednání před městským soudem, konaném dne 7. 9. 2006, pak byla výše odměny stanovena též podle advokátního tarifu, avšak již ve znění účinném od 1. 9. 2006, tedy ve výši 1x 2100 a 1x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. g), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2400 Kč. Dohromady výše odměny činí 3475 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 660 Kč, odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovené advokátce se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 4135 Kč. Tato částka byla na základě nyní zrušeného rozsudku vyplacena z účtu Městského soudu v Praze dne 6. 12. 2006.

Za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku městského soudu ze dne 7. 9. 2006 (č. l. 169) soud ustanovené advokátce odměnu nepřiznal, neboť z obsahu soudního spisu vyplývá, že žádný úkon právní služby, za který odměna náleží

(§ 11 advokátního tarifu), nevykonala. Vůči soudu zůstala nečinná a provedení jiného relevantního úkonu právní služby soudu ani přes výzvu nedoložila.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu